

Oponentní posudek k disertační práci paní Mgr. Jany Kysel'ové

na téma „Právní jednání podnikatele“

(školitel: Doc. JUDr. Stanislav Plíva, CSc.)

1. Formální úroveň práce

Autorka věnuje samotnému zpracování tématu 159 stran textu, což naplňuje požadavek minimálního rozsahu stanoveného pro disertační práci.

K formální podobě práce. Jazyková úroveň práce bohužel již na některých místech předesílá nevědecké pojetí textu, když často uvozuje jednotlivé pasáže slovy „pokusím se popsat“, „dovoluji si poukázat“ apod.

2. Obsahová úroveň práce

Disertační práce se zabývá problematikou jednání podnikatele v plné jeho šíři. Aktuálnost tohoto tématu je dána častými výkladovými problémy, jež vyvolává podnikatelská praxe a jež jsou předmětem bohaté judikatury. Aktuálnost pochopitelně podtrhává též přijatá rekodifikace soukromého práva.

Nejprve musím předeslat, že předložená práce vykazuje extrémní úroveň popisnosti neakceptovatelnou u odborného díla charakteru disertační práce.

K systematické a proporcionalitě jednotlivých otázek řešených v práci mám následující připomínky:

- V části 1 je věnován neúměrný prostor popisnému zpracování institutu podnikatele dle pozitivní úpravy v § 2 odst. 2 ObchZ. Z práce přitom není zřejmé, jaké a zda nějaké právní důsledky má pro právní úpravu jednání podnikatele to, do jaké kategorie spadá (s výjimkou zmínky o prokuře).
- 3.2.1.4 – pojednání o způsobu ustanovení do funkce statutárního orgánu je excesem ze zvoleného tématu práce (obdobně platí o popisu zákazu konkurence).
- Statutární orgány v jednotlivých obchodních společnostech (3.2.2) – Nesystematicky byly mnohé obecné otázky, resp. úpravy společné i pro s. r. o. pojednány v rámci části věnované akciové společnosti (3.2.2.4.1 – 5).
- Proč je současná úprava § 66d ObchZ vztahující se k obchodnímu vedení řazena do části věnované zastoupení podnikatele?
- Jaký význam pro téma má přepis zákonné úpravy § 13a ObchZ o označování obchodních listin?
- V části 8 je zkoumán pojem jednání a porovnáván s institutem obchodního vedení. Tato část měla být zařazena do práce mnohem dříve, když již oba instituty byly na předchozích stránkách předmětem zájmu doktorandky.

- Zcela nevhodné je odtržení relevantní judikatury do 9. části, v níž (nezakotvená v teoretickém zpracování) působí jako nahodilá kasuistika.

Práce dále obsahuje mnohé věcné nesprávnosti, z nichž uvádím například:

- str. 27 – „Statutární orgán u kapitálové společnosti musí být v zakladatelské listině nebo společenské smlouvě konkrétně vymezen (např. počet jejich členů, předpoklady členů statutárního orgánu).“
- str. 36 – funkce jednatele zaniká dohodou mezi jednatelem a společností o ukončení výkonu funkce.
- str. 39 – povinnost statutárních orgánů s. r. o. a a. s. vykonávat funkci s náležitou péčí. A k tomu na str. 40 dávána do kontrastu povinnost statutárních orgánů osobních společností vykonávat funkci s odbornou péčí, nikoliv s péčí náležitou.
- str. 58 – „Vedoucí organizační složky podniku je oprávněn jednat za podnikatele v generálním rozsahu“.
- str. 62 – Z derivativních žalob zmíněna jen úprava § 131a ObchZ a to bez zasazení do celkového kontextu (účel úpravy apod.).

Práce se omezila na řemeslné zpracování pozitivní úpravy a zcela opomenula mnohé otázky, jež mohly a začasť měly být předmětem odborného zkoumání:

- Aplikuje se příslušná úprava právního jednání na neoprávněného podnikatele, který nesplňuje často podmínky popisované doktorandkou v části první (vymezení podnikatele)?
- Pokud jde o přímé jednání podnikající právnické osoby, omezuje se práce na konstatování, že se jedná o uměle vytvořenou entitu (str. 17 – 18 a několik úvah na str. 52). S ohledem na téma práce je přitom stěžejní, jak legislativa a doktrína pojímá právnické osoby a zda jednání jejich statutárního orgánu tedy chápe jako přímé jednání nebo druh zastoupení. Tato otázka je o to zásadnější, že nová úprava přináší odlišné chápání oproti současnosti.
- Je jednání za společnost podle § 64 ObchZ přímým jednáním nebo případem zastoupením? Systematicky je příslušná pasáž řazena do části věnované přímému jednání a za případ zastoupení jej doktorandka nepovažuje, protože „zastoupený“ dosud neexistuje (str. 52).
- Je na místě řadit nezmocněné jednatelství mezi případy zákonného zastoupení?

Nevhodný přístup autorky lze demonstrovat například na této větě: „V minulosti povinnost fyzických osob podat návrh na zápis do obchodního rejstříku byla stanovena i v případě, že fyzická osoba provozovala živnost průmyslovým způsobem, nicméně tato podmínka již není stanovena v současném ObchZ.“ (str. 12). Doktorandka zmiňuje minulost, aniž by konkrétně uvedla, kdy tato povinnost platila a kdy byla zrušena. Bližší zkoumání by jí přitom dovedlo ke zjištění, že důvodem vypuštění této úpravy v obchodním zákoníku je zrušení institutu průmyslovým způsobem provozovaných živností v živnostenském zákoně.

3. Práce s prameny

K vypracování disertační práce použila autorka dostatečný počet pramenů – avšak výlučně v jazyce českém a slovenském. V seznamu literatury nejsou důsledně odděleny články od monografií.

Velmi často je užíváno pramenů staršího data (zejména komentářů – např. z r. 1999), aniž by to bylo dáno potřebou doložit historický výklad určitých ustanovení. V seznamu literatury je obdobně uváděno několik vydání jednoho komentáře, aniž by tato pluralita zdrojů byla něčím odůvodněna.

Práce sice obsahuje 236 poznámek pod čarou, mnohé z nich však pouze odkazují na ustanovení platné úpravy a je dosti sporné, zda celkový počet citací z pramenů prokazuje jejich řádné využití při zpracování textu.

V případě mnoha citací není uváděna konkrétní stránka, z níž je citováno. Jednotlivé prameny jsou v citacích identifikovány nejednotně.

Výše namítaná popisnost práce zřejmě plyne z přílišné závislosti na použité literatuře a jejím nekritickém vytěžování pro účely této práce. Tak lze pravděpodobně vysvětlit, proč autorka na str. 14 hovoří o tom, že určitá osoba „může mít živnostenský list nebo koncesi ...“. Kromě toho, že směřuje existenci podnikatelského oprávnění a osvědčení o něm, tak opomíjí novelizované znění ŽZ ve vztahu k dokladu podnikatelského oprávnění.

Obdobně je na str. 47 odkazováno na skutkové podstaty podle jejich úpravy v již zrušeném trestním zákoníku. Resp. na str. 81 je zmiňována úprava devizového zákona, jež má cizincům bránit nabývat koupí vlastnické právo k nemovitostem na území ČR.

4. Závěrečné zhodnocení

Předložená práce představuje popisné zpracování zvoleného tématu bez vědeckého přesahu a s množstvím systematických a obsahových vad. Vážné pochybnosti by vyvolalo její posouzení i jako závěrečné práce nižší úrovně, v tomto případě mi nezbyvá než konstatovat, že rozhodně nenaplnuje požadavky kladené na disertační práci, když neprokazuje autorčiny dostatečné znalosti v oblasti zvoleného tématu a její schopnost logické právní úvahy a vyjadřování. S ohledem na její nízkou úroveň ji proto nemohu doporučit k obhajobě.

V Praze dne 15. 10. 2012

JUDr. Daniel Patěk, Ph. D.
oponent disertační práce